

Грегъри се събуди към обяд. Беше Коледа, 25 декември 2011 г. Беше сънувал странен сън. Намираще се пред някаква врата с формата на арка, пищно украсена с орнаменти. Един просяк седеше пред вратата. Главата му бе покрита с качулка и лицето му не се виждаше. Изведнъж той вдигна глава и го погледна с яносини очи. Грегъри с изумление разбра, че това е приятелят му Ален и... се събуди.

Карин спеше и капитанът реши да не я закача. Измъкна се тихо и тръгна на проучвателна разходка из улиците на Бизерте. Слънцето блестеше от яносиньото небе, а вятърът свиреше с всички тоналности на бурята. Грегъри мина през капитанрията, където поздравя капитана на порта. Двамата побъбриха около половин час, изпиха по едно кафе в кафенето на порта, след което той продължи разходката си. Живописните улици бяха пълни с народ. Коли от всякакви марки и възраст ловко се провираха между пешеходците, а многобройните кафенета бяха пълни с колоритни посетители, които пушеха наргилета и коментираха някакви си техни истории. Грегъри поназнайваше малко арабски, който беше научил благодарение на дългогодишното обикаляне по Средиземно море, а освен това всички в Тунис приказваха сносен френски. Капитанът вече беше решил да се отбие в някое кафене и да се потопи в местната атмосфера, когато погледът му бе привлечен от една джамия с врата, поразително приличаща на вратата от неговия сън. Гонен от любопитство, той изу обувките си и влезе в джамията. Покрай стените бяха насядали старци. В средата на джамията на специална стойка беше разтворен старинен Коран.

Грегъри беше източноправославен като родителите си, но не беше особено набожен. Той се почувства неудобно на това свято за мюсюлманите място, при все че привидно никой не му обръщаше внимание. Повъртя се малко и излезе, чудейки се какво му е текнало да влиза в джамия.

Две сини очи го бяха проследили с проницателен и пресметлив поглед. Притежателят им се надигна и го последва на неголямо разстояние. Грегъри се провираше в навалищата на обширен пазар. Омайващи аромати изпълваха въздуха, а продавачите се късаха да хвалят стоките и цените си. Какафонията беше достойна за древния Вавилон.

Странният преследвач на Грегъри го доближи и го заговори на добър френски. Не искаше ли да купи чудесна прясна риба, току-що хваната от рибарите? Грегъри нямаше нищо напротив, но беше изненадан от това, че наместо да му покаже рибата, човекът се обърна и го поведе нанякъде. Първото важно правило в арабския свят гласи никога да не следваш непознат човек. Грегъри се огледа, но улицата бе широка и пълна с народ и той не виждаше никаква опасност, нито причина за тревога. Последва водача си колебливо. Вървяха известно време и Грегъри реши, че това е напълно достатъчно.

Спря арабина пред себе си и тъкмо се канеше да му каже, че не му трябва риба, когато с изненада забеляза, че очите на човека са сини.

– Няма проблем, вече стигнахме – успокои го неговият водач.

Наистина, само след няколко минути те стигнаха

крайбрежната улица. Тя беше пуста. Един-единствен мъж седеше на бордюра, а до него имаше найлонов плик със зеленикави миди и една риба дорада с размер около 30 сантиметра.

– Това е брат ми, рибарят – каза неговият водач, – току-що дойде с тази риба и мидите. Превъзходна риба, голяма и тлъста. Всичко е съвсем прясно и на право без пари. Специално за теб, приятелю.

Грегъри срещна погледа на рибаря и видя в очите му някакво скрито отчаяние, но и надежда, като че ли капитанът беше последното му убежище пред бурята, която го носеше. Той беше слаб и изпит от ветровете и морето като осолена скумрия. Грегъри почувства срам от страховете си и решително попита колко струва всичката стока. „Петдесет динара“ – каза рибарят. Сумата беше голяма за тукашните условия, но напълно приемлива за западняк. Грегъри плати, без да се пазари, и стана пълноправен собственик на плика с мидите и рибата.

Едва ли имаше в Бизерте по-изненадани хора от рибаря и неговия предполагаем брат. Никога те не бяха видели някой, който да купи една дорада и плик с миди за такава сума, при това без изобщо да се пазари. Те се спогледаха потресени, след това водачът на Грегъри с щастлив поглед, като че ли бе спечелил от лотарията, го замоли горещо да отидат в кафенето на негов братовчед на ъгъла, където той ще го почерпи кафе. Против волята си Грегъри се съгласи.

Кафенето беше малко, само няколко квадратни метра, но претъпкано от народ. Собственикът почтително поздрави новите гости и домъкна отнякъде допълнителна маса. Присъстващите учтиво се посвиха да

направят място на новодошлите. Кафето магически се появи на масата в малки порцеланови чаши и Грегъри поде разговор с новите си познати. Другите посетители, повечето рибари, моряци или работници в пристанището също взимаха дейно участие и Грегъри бързо се почувства сред приятели. Разказа им за своите патила, за рибарите и техния живот в далечни страни като Франция и Америка. Местните му разказаха за техния бряг, за особеностите на тукашната навигация, ветровете които духаха, плитчините. Разказаха му за риболова на тон, за чуждестранните рибарски кораби, които унищожаваха този ценен ресурс с неவிждано темпо и за страховете им, че скоро риболовът на риба тон ще бъде забранен и те ще останат без прехрана.

– Ако изтребването на тази риба продължава с този темп, тя ще изчезне за няколко години и тогава също така няма да има прехрана – каза Грегъри.

Дедите им бяха ловили тон хилядолетия, но той не бе изчезнал. С помощта на съвременните технологии обаче – сонари, радари, хеликоптери, сателити и какви ли не други нововъведения човек можеше да изтреби кой да е морски вид само за няколко години.

По някое време една стара жена, забрадена с черна забрадка излезе мълчаливо иззад тезгяха. Собственикът моментално ѝ отстъпи място на тяхната маса.

– Майка ми – представи я той.

Жената постоя малко, заслушана в техния разговор, но когато Грегъри привърши поредната си чаша кафе, тя внезапно я взе и я обърна в малката чинийка до нея.

– Майка ми гледа на кафе и с удоволствие ще ти предскаже бъдещето – засмяно поясни собственикът. След

което добави, сякаш прочел мислите на Грегъри. – Не се бой, тя никога не взима пари за врачуването си. Освен това не гледа на всеки. Ти си първият човек от няколко месеца насам, на който тя изявява желание да гледа и със сигурност си първият чужденец, имал тая чест.

Грегъри кимна развеселен.

Старицата гледа известно време чашата в пълно мълчание. Останалите посетители също се бяха смълчали. Чуваше се само бръмченето на мухите. Накрая тя заговори. Приказваше на напълно неразбираем арабски и синът ѝ се зае да превежда.

– Ти си заобиколен от много вода – каза старицата, – вода, вода, има много вода по твоя път – повтаряше тя като в транс.

Грегъри не беше впечатлен. Едва ли имаше човек в радиус една морска миля, който вече да не знаеше неговата история.

– Очаква те дълъг път. По волята на Аллах няма смърт в тоя път, нито болест, но ще имаш големи ядове и голяма мъка – монотонно нареждаше врачката.

Тя помълча известно време, взирайки се в неразбираемите знаци, изписани по чашата, след което продължи отсечено.

– Има четири предмета, които като че ли ти принадлежат – на теб или на някой, свързан с теб. Приличат на кръгли тенекиени кутии от сирене, но са изпъстрени с много фигури. Някакви хора те карат към тях, но ти се дърпаш и се опитваш да им избягаш. След приблизително шест месеца, ако Аллах пожелае, те очаква голямо премеждие, по някакъв начин свързано с тези хора. Има едно момиче с тънка снага и черна коса, но със свет-

ли очи. Вие двамата се гледате. Пази я. Тези предмети са над главата ѝ. Може и да са нейни или пък на нейния род.

Старицата го накара да постави палец на дъното на чашата и като огледа отпечатаната фигура, каза:

– Ще се върнеш жив и здрав от тоя път заедно с това момиче, ако такава е волята на Аллах.

– Аллах е велик! – възкликнаха въодушевено присъстващите.

Грегъри се върна в яхтата на смрачаване. Карин току-що се бе събудила и изкъпала. Тя му се увиси на врата и го целуна щастливо по устата. Той обви тънката ѝ талия с ръка и я притисна нежно, като внимаваше да не я изцапа с рибата.

По-късно изчисти дорадата и я изпържи в тиган. Мидите свари, колкото да се отворят, след което ги задуши в масло с малко лук. Свари ориз и щастлив покани Карин на коледна трапеза. Докато хапваше сладко тези деликатеси, Грегъри усети нещо твърдо в устата си. Той внимателно го извади. Някакво зърно с големината на леща, но идеално кръгло и лъскаво, преливаше с всички цветове на лилаво-тъмнозеленото. Минаха няколко секунди, преди двамата с Карин да осъзнаят, че това е малка перла, която се беше образувала в някоя от мидите. Въодушевен, Грегъри хвана Карин за ръка и я поведе в града. Една идея се беше зародила в главата му относно коледния подарък, който да и подари. Беше вече десет часа, но никой в Бизерте не спеше. Улиците преливаха от хора и светлини и всички магазини бяха отворени. Грегъри заведе Карин в първия срещнат златарски магазин и поде сложен и дълъг пазарлък със златаря.

\* \* \*

Доктор Хасан Ел Фарух беше археолог в Каирския исторически музей и от доста време проучваше царуването на фараона Нехо II и по-конкретно предполагаемото плаване около Африка, предприето по негова заповед от финикийски мореплаватели някъде 600 година преди нашата ера. Колкото и да бе неприятно, за това плаване се знаеше единствено от гръцки източници. По-специално Херодот\* пишеше, че финикийците били обиколили Африка за три години, тръгвайки от Синай и влизайки в Средиземно море през Стълбовите на Херкулес. Много учени оспорваха този документ, смятайки го за измислица на Херодот. „Защо му е на фараона да издава подобни заповеди – аргументираше се един известен египтолог. – Подобно плаване е напълно несъвместимо с традициите на египтяните и начина на мислене на фараоните.” За щастие, Херодот даваше една подробност, която изглежда не е била известна на географите от негово време и която не е можел да обясни, понеже не е знаел, че Земята е кръгла\*\*.

\*Херодот (484-420 преди нашата ера) е гръцки писател, историк и географ.

\*\*Счита се, че първият мислител, предположил, че Земята е кръгла, е Питагор (570-495 преди нашата ера). Възможно е обаче тази идея да е изказвана и преди това от пътешественици и поети като Омир. Около 240 година преди нашата ера Ератостен изчислил забележително точно обиколката на Земята, използвайки разликата в дължината на сянката по обяд между градовете Александрия и Сиена. Херодот най-вероятно не е знаел, че Земята е кръгла, или пък не е можел да свърже това с наблюдаваното от финикийците.

„Тези финикийци разправяли, че когато обикаляли Африка, Слънцето им стояло от дясната страна, плавайки на запад, нещо, на което аз лично не вярвам, но давам фактите каквито ги зная, а всеки да си прави изводите сам” – пишеше Херодот, известен още и като баща на географията. По ирония на съдбата именно този факт, неразбран от Херодот, потвърждаваше недвусмислено, че финикийците действително са извършили това пътешествие.

Независимо от това, липсата на каквито и да е сведения от египетски източници за това плаване, особено като се знае, че египтяните са записвали най-подробно всички събития, както и липсата на артефакти, правеха тази история съмнителна. Доктор Фарух се опитваше да запълни тази празнина вече повече от година, но напълно безуспешно. Преди три седмици обаче той бе намерил сред архивите на Каирския исторически музей папирус, подпечатан с печата на Нехо II, в който се казваше, че фараонът разрешава на финикийския капитан Анно да основе държава на обширна територия в днешния Тунис и му дава 10 галери с материали и сечива за тази цел като награда за особени услуги, които той е оказал на Египет. Какви точно бяха тези услуги не се споменаваше, но археологът чувстваше, че държи важна нишка в тази история и искрено се надяваше да докаже, че името на мореплавателя, обиколил пръв Африка, не е Васко да Гама, а Анно!

Той се бе свързал с туниския си колега професор Александер Нагиб, когото познаваше от конференции по египтология, и двамата бяха успели да идентифи-

цират предполагаемото място, където можеха да се намерят предмети и документи, свързани с пребиваването на капитан Анно. То бе в околностите на Бизерте. За съжаление туниските власти, разтревожени от ширещия се нелегален трафик на старини, бяха напълно прекратили даването на разрешителни за разкопки. Проф. Нагиб бе предложил като първа стъпка да се опитат да намерят някаква следа в Туниския археологически музей, с която да аргументират нуждата от допълнителни разкопки. И двамата учени знаеха, че това е безнадеждна работа, но на Нагиб му бе неудобно да каже това директно на колегата си, а Фарух бе готов да се залови и за сламка в това проучване.

Двамата се срещнаха в Бизерте с цел да огледат терена и да обсъдят по-подробен план за действие. След като приключиха с уточненията, те излязоха да се разходят.

Александер, който беше копт, поиска да се отбият в един златарски магазин, откъдето да купи подарък на жена си по случай Коледа, която по техния обичай беше на 7 януари. Докато той оглеждаше бижутата, вниманието на Фарух бе привлечено от мъж и жена, явно чужденци. Те бяха купили сребърна пластина от бижутера. Той бе написал имената им на пластината, града, датата и бе залепил на нея малка зеленолилава перла. Фарух определи с опитното око на археолог, свикнал да анализира фактите, че мъжът е американец, но не бе напълно сигурен за момичето. Нещо неуловимо го привличаше в нея, но да заговори непозната жена, беше свършено неподходящо за улегнал мъж и учен като него. В този момент Александер видя

перлата и възкликна шумно.

– Тука ли я намерихте?

Той беше страстен гмуркач и вече беше намирал подобни перли, макар и не толкова хубави. Те се заговориха – отначало за перлите, а после за по-общи въпроси. Когато чужденците научиха, че двамата мъже са археолози, те ги потопиха с въпроси за Картаген, египтяните, финикийците и всички подобни истории, които туристите обожават. В крайна сметка се уговориха на другия ден да посетят заедно Туниския музей и се разделиха по късна доба.

\* \* \*

Вече повече от три часа двамата мореплаватели и двамата историци разглеждаха музея. На Грегъри започна да му писва и му се искаше да се върне на „Стар Уинд“ и да провери дали всичко е наред, но Карин беше неуморима. Попиваше страстно безкрайните истории на професор Нагиб за финикийците и техните пътешествия, а очите ѝ шареха на четири, широко разтворени, като че ли виждаха смелите мореплаватели да плават по лазурното море с техните галери, карайки безценните съкровища на Ориента. Доктор Фарух взимаше малко участие в разговора, но тайно наблюдаваше Карин с не по-малко възхитен поглед.

Грегъри вече мислеше да предложи отбой, когато погледът му бе привлечен от меден цилиндър с форма и големина на кутия от българско бяло саламурено сирене, което той обожаваше. Цилиндърът беше стар

и съвсем патинясал, но все пак под патината личаха многобройните фигури, с които беше богато украсен. Все още под впечатление на предсказанието на врачката, Грегъри почти неволно попита:

– А къде са другите три?

– Моля? – сепна се професор Нагиб, който тъкмо разказваше за основаването на Картаген.

– Ами, трябва да има четири цилиндъра, та попиташ къде са останалите три -сконфузено поясни Грегъри.

Професорът се приближи до витрината, след което каза с компетентен тон.

– Не, този цилиндър е само един. Намерен е при разкопки северно от Бизерте и датира от 600-та година преди нашата ера. На него ясно се виждат финикийци, плаващи на кораби, както и различни битови сцени.

Той изведнъж се спря и двамата с Фарух се спогледнаха. Епохата, както и местонахождението на тази находка, съвпадаха с това, което учените търсеха.

– Защо мислите, че цилиндрите са четири? – попита Фарух.

Грегъри им разказа за приключението си с рибаря и врачката. Приятелите се разсмяха искрено, а професор Нагиб каза:

– Този цилиндър не ще да е от същите предмети, освен, разбира се, ако старата не работи на 50% като чистачка в музея и не се е вдъхновила да измисли тази история, чистейки витрината.

Доктор Фарух извади една голяма лупа, която носеше винаги със себе си, и се наведе над витрината. Той огледа внимателно предмета, доколкото стъклото позволяваше, след което се изправи и отбеляза

леко иронично.

– Считаю, колега, че датировката на този предмет е объркана. Погледнете, моля, корабите. Те имат кормила на кърмата досущ като съвременните яхти. Тази технология не е била известна на древните мореплаватели, които са направлявали лодките си с кърмови весла. Този предмет определено е много по-съвременен, освен ако не е фалшификат, разбира се.

Професор Нагиб на свой ред се наведе над витрината. По лицето му изби лека червенина. Всъщност именно негови студенти бяха намерили този цилиндър преди години при разкопки, водени лично от него. Да признае очевидната грешка пред чужденците и египетския си колега беше непоносим срам за професора.

– Този цилиндър бе намерен сред множество предмети, със сигурност датирани от 600 година преди нашата ера – каза той. – Възможно е да е фалшификат, но е възможно също така да е артефакт от неизвестна култура, който не може да бъде обяснен с познанията, с които разполагаме. Предлагам, колега, да започнем нашето съвместно изследване именно с него.

Доктор Фарух се съгласи учтиво. Не му се искаше да поставя колегата си в неудобна ситуация и вече съжаляваше за направената забележка.